

CATULLO – testi per mod. B

1 (falecio)

Cui dono lepidum novum libellum
 arida modo pumice expolitur?
 Corneli, tibi: namque tu solebas
 meas esse aliquid putare nugas
 5 iam tum, cum ausus es unus Italorum
 omne aevum tribus explicare chartis,
 doctis, Iuppiter, et laboriosis.
 quare habe tibi quidquid hoc libelli,
 qualecumque quod, <o> patrona virgo,
 10 plus uno maneat perenne saeclo.

3 (falecio)

Lugete, o Veneres Cupidinesque,
 et quantumst hominum venustiorum!
 passer mortuus est meae puellae,
 passer, deliciae meae puellae,
 5 quem plus illa oculis suis amabat:
 nam mellitus erat suamque norat
 ipsam tam bene quam puella matrem,
 nec sese a gremio illius movebat,
 sed circumsiliens modo huc modo illuc
 10 ad solam dominam usque pipiabat.
 qui nunc it per iter tenebricosum
 illuc, unde negant redire quemquam.
 at vobis male sit, malae tenebrae
 Orci, quae omnia bella devoratis:
 15 tam bellum mihi passerem abstulistis.
 o factum male, quod, miselle passer,
 tua nunc opera meae puellae
 flendo turgiduli rubent ocelli!

4 (trimetro giambico)

- Phaselus ille, quem videtis, hospites,
ait fuisse navium celerrimus,
neque ullius natantis impetum trabis
nequisset praeterire, sive palmulis
5 opus foret volare sive linteo.
et hoc negat minacis Hadriatici
negare litus insulasve Cycladas
Rhodumque nobilem horridamque Thracia
Propontida trucemve Ponticum sinum,
10 ubi iste post phaselus antea fuit
comata silva: nam Cytorio in iugo
loquente saepe sibilum edidit coma.
Amastri Pontica et Cytore buxifer,
tibi haec fuisse et esse cognitissima
15 ait phaselus; ultima ex origine
tuo stetisse dicit in cacumine,
tuo imbuisse palmulas in aequore,
et inde tot per impotentia freta
erum tulisse, laeva sive dextera
20 vocaret aura, sive utrumque Iuppiter
simul secundus incidisset in pedem;
neque ulla vota litoralibus deis
sibi esse facta, cum veniret a mari
novissime hunc ad usque limpidum lacum.
25 sed haec prius fuere: nunc recondita
senet quiete seque dedicat tibi,
gemelle Castor et gemelle Castoris.

5 (falecio)

Vivamus, mea Lesbia, atque amemus,
rumoresque senum severiorum
omnes unius aestimemus assis.
soles occidere et redire possunt:

- 5 nobis, cum semel occidit brevis lux,
nox est perpetua una dormienda.
da mi basia mille, deinde centum,
dein mille altera, dein secunda centum,
deinde usque altera mille, deinde centum.
- 10 dein, cum milia multa fecerimus,
conturbabimus illa, ne sciamus,
aut nequis malus invidere possit,
cum tantum sciat esse basiorum.

8 (coliambo)

Miser Catulle, desinas ineptire,
et quod vides perisse perditum ducas.
fulsere quondam candidi tibi soles,
cum ventitabas quo puella ducebat,
5 amata nobis quantum amabitur nulla.
ibi illa multa tum iocosa fiebant,
quae tu volebas nec puella nolebat.
fulsere vere candidi tibi soles.

- nunc iam illa non vult: tu quoque, impotens, noli,
10 nec quae fugit sectare, nec miser vive,
sed obstinata mente perfer, obdura.
vale, puella, iam Catullus obdurat,
nec te requiret nec rogabit invitam.
at tu dolebis, cum rogaberis nulla.
- 15 scelesta, vae te! quae tibi manet vita?
quis nunc te adibit? cui videberis bella?
quem nunc amabis? cuius esse diceris?
quem basiabis? cui labella mordebis?
at tu, Catulle, destinatus obdura!

11 (strofa saffica minore)

Furi et Aureli, comites Catulli,
sive in extremos penetrabit Indos,
litus ut longe resonante Eoa
tunditur unda,

5 sive in Hyrcanos Arabasve molles,
seu Sacas sagittiferosve Parthos,
sive quae septemgeminus colorat
aequora Nilus,

sive trans altas gradietur Alpes,
10 Caesaris visens monumenta magni,
Gallicum Rhenum, horribiles vitro ulti-
mosque Britannos,
omnia haec, quaecumque feret voluntas
caelitem, temptare simul parati:

15 pauca nuntiate meae puellae
non bona dicta.
cum suis vivat valeatque moechis,
quos simul complexa tenet trecentos,
nullum amans vere, sed identidem omnium

20 ilia rumpens;
nec meum respectet, ut ante, amorem,
qui illius culpa cecidit velut prati
ultimi flos, praetereunte postquam
tactus aratrost.

13 (falecio)

Cenabis bene, mi Fabulle, apud me
 paucis, si tibi di favent, diebus,
 si tecum attuleris bonam atque magnam
 cenam, non sine candida puella
 5 et vino et sale et omnibus cachinnis.
 haec si, inquam, attuleris, venuste noster,
 cenabis bene: nam tui Catulli
 plenus sacculus est aranearum.
 sed contra accipies meros amores
 10 seu quid suavius elegantius vest:
 nam unguentum dabo, quod meae puellae
 donarunt Veneres Cupidinesque;
 quod tu cum olfacies, deos rogabis,
 totum ut te faciant, Fabulle, nasum.

16 (falecio)

Pedicabo ego vos et irrumabo,
 Aureli pathice et cinaede Furi,
 qui me ex versiculis meis putastis,
 quod sunt molliculi, parum pudicum.
 5 nam castum esse decet pium poetam
 ipsum, versiculos nihil necessest;
 qui tum denique habent salem ac leporem,
 si sunt molliculi ac parum pudici
 et quod pruriant incitare possunt,
 10 non dico pueris, sed his pilosis,
 qui duros nequeunt movere lumbos.
 vos, quod milia multa basiorum
 legistis, male me marem putatis?
 pedicabo ego vos et irrumabo.

22 (coliambo)

- Suffenus iste, Vare, quem probe nosti,
 homost venustus et dicax et urbanus,
 idemque longe plurimos facit versus.
 puto esse ego illi milia aut decem aut plura
 5 perscripta, nec sic ut fit in palimpsesto
 relata: chartae regiae novae bibli,
 novi umbilici, lora rubra membranae-
 dederectae plumbo et pumice omnia aequata.
 haec cum legas, tum bellus ille et urbanus
 10 Suffenus unus caprimulgus aut fossor
 rursus videtur: tantum abhorret ac mutat.
 hoc quid putamus esse? qui modo scurra
 aut siquid hac re scitius videbatur,
 idem inficetost inficetior rure,
 15 simul poemata attigit, neque idem umquam
 aequus beatus ac poema cum scribit:
 tam gaudet in se tamque se ipse miratur.
 nimirum idem omnes fallimur, neque quisquam,
 quem non in aliqua re videre Suffenum
 20 possis. suus cuique attributus est error:
 sed non videmus manticae quod in tergost.

29 (trimetro giambico)

Quis hoc potest videre, quis potest pati,
 nisi impudicus et vorax et aleo,
 Mamurram habere quod comata Gallia
 habebat ante et ultima Britannia?

5 cinaede Romule, hoc videbis et feres?
 et ille nunc superbus et superfluens
 perambulabit omnium cubilia,
 ut albulus columbus aut Adoneus?
 cinaede Romule, hoc videbis et feres?

10 es impudicus et vorax et aleo.
 eone nomine, imperator unice,
 fuisti in ultima occidentis insula,
 ut ista vestra diffututa mentula
 ducenties comesset aut trecenties?

15 quid est alid sinistra liberalitas?
 parum expatratum an parum helluatum est?
 paterna prima lancinata sunt bona,
 secunda praeda Pontica, inde tertia
 Hibera, quam scit amnis aurifer Tagus.

20 eone Galliae optima et Britanniae?
 quid hunc, malum, fovetis? aut quid hic potest
 nisi uncta devorare patrimonia?
 eone nomine, urbis o piissimi,
 socer generque, perdidistis omnia?

31 (coliambo)

Paene insularum, Sirmio, insularumque
 ocellae, quascumque in liquentibus stagnis
 marique vasto fert uterque Neptunus,
 quam te libenter quamque laetus invisio,
 5 vix mi ipse credens Thyniam atque Bithynos
 liquisse campos et videre te in tuto!
 o quid solutis est beatius curis,
 cum mens onus reponit, ac peregrino
 labore fessi venimus larem ad nostrum
 10 desideratoque acquiescimus lecto?
 hoc est quod unumst pro laboribus tantis.
 salve, venusta Sirmio, atque ero gaude
 gaudente; vosque, limpidae lacus undae,
 ridete quidquid est domi cachinnorum!

32 (falecio)

Amabo, mea dulcis Ipsitilla,
 meae deliciae, mei lepores,
 iube ad te veniam meridiatum.
 et si iusseris, illud adiuvato,
 5 nequis liminis obseret tabellam,
 neu tibi libeat foras abire,
 sed domi maneat paresque nobis
 novem continuas fututiones.
 verum, siquid ages, statim iubeto:
 10 nam pransus iaceo et satur supinus
 pertundo tunicamque palliumque.

38 (falecio)

Malest, Cornifici, tuo Catullo,
 malest, me hercule, et est laboriose,
 et magis magis in dies et horas.
 quem tu, quod minimum facillimumquest,
 5 qua solatus es allocutione?
 irascor tibi. sic tuos amores?
 paulum quidlibet allocutionis,
 maestius lacrimis Simonideis!

40 (falecio)

Quaenam te mala mens, miselle Raude,
 agit praecipitem in meos iambos?
 quis deus tibi non bene advocatus
 vecordem parat excitare rixam?
 5 an ut pervenias in ora vulgi?
 quid vis? qualibet esse notus optas?
 eris, quandoquidem meos amores
 cum longa voluisti amare poena.

43 (falecio)

Salve, nec minimo puella naso
 nec bello pede nec nigris ocellis
 nec longis digitis nec ore sicco
 nec sane nimis elegante lingua,
 5 decoctoris amica Formiani.
 ten provincia narrat esse bellam?
 tecum Lesbia nostra comparatur?
 o saeclum insipiens et inficetum!

48 (falecio)

Mellitos oculos tuos, Iuventi,
siquis me sinat usque basiare,
usque ad milia basiem trecenta,
nec mi umquam videar satur futurus,
5 non si densior Africis aristis
sit nostrae seges osculationis.

49 (falecio)

Disertissime Romuli nepotum,
quot sunt quotque fuere, Marce Tulli,
quotque post aliis erunt in annis,
gratias tibi maximas Catullus
5 agit pessimus omnium poeta,
tanto pessimus omnium poeta,
quanto tu optimus omnium patronus.

50 (falecio)

Hesterno, Licini, die otiosi
multum lusimus in tuis tabellis,
ut convenerat esse delicatos:
scribens versiculos uterque nostrum
5 ludebat numero modo hoc modo illoc,
reddens mutua per iocum atque vinum.
atque illinc abii tuo lepore
incensus, Licini, facetiisque,
ut nec me miserum cibus iuvaret,
10 nec somnus tegeret quiete ocellos,
sed toto, indomitus furore, lecto
versarer cupiens videre lucem,
ut tecum loquerer, simulque ut essem.
at defessa labore membra postquam
15 semimortua lectulo iacebant,
hoc, iucunde, tibi poema feci,
ex quo perspiceres meum dolorem.
nunc audax cave sis, precesque nostras,
oramus, cave despuas, ocelle,
20 ne poenas Nemesis reposcat a te.
est vemens dea: laedere hanc caveto.

51 (strofa saffica minore)

Ille mi par esse deo videtur,
 ille, si fas est, superare divos,
 qui sedens adversus identidem te
 spectat et audit

5 dulce ridentem, misero quod omnes
 eripit sensus mihi: nam simul te,
 Lesbia, aspexi, nihil est super mi
 <vocis in ore;>

lingua sed torpet, tenuis sub artus
 10 flamma demanat, sonitu suoapte
 tintinant aures geminae, teguntur
 lumina nocte.

otium, Catulle, tibi molestumst:
 otio exsultas nimiumque gestis:

15 otium et reges prius et beatas
 perdidit urbes.

57 (falecio)

Pulchre convenit improbis cinaedis,
 Mamurrae pathicoque Caesarique.
 nec mirum: maculae pares utrisque,
 urbana altera et illa Formiana,

5 impressae resident nec eluentur:
 morbosi pariter, gemelli utrique,
 uno in lecticulo erudituli ambo,
 non hic quam ille magis vorax adulter,
 rivales socii puellularum.

10 pulchre convenit improbis cinaedis.

58 (falecio)

Caeli, Lesbia nostra, Lesbia illa,
illa Lesbia, quam Catullus unam
plus quam se atque suos amavit omnes,
nunc in quadriuis et angiporis
5 glubit magnanimos Remi nepotes.

64,50-264 (esametro dattilico)

haec vestis priscis hominum variata figuris
heroum mira virtutes indicat arte.

namque fluentisono prospectans litore Diae,
Thesea cedentem celeri cum classe tuetur
indomitos in corde gerens Ariadna furores,

55 necdum etiam sese quae visit visere credit,
utpote fallaci quae tum primum excita somno
desertam in sola miseram se cernat harena.
immemor at iuvenis fugiens pellit vada remis,
irrita ventosae linquens promissa procellae.

60 quem procul ex alga maestis Minois ocellis,
saxea ut effigies bacchantis, prospicit, eheu,
prospicit et magnis curarum fluctuat undis,
non flavo retinens subtilem vertice mitram,
non contacta levi velatum pectus amictu,
65 non tereti strophio lactentes vincta papillas,
omnia quae toto delapsa e corpore passim
ipsius ante pedes fluctus salis alludebant.
sed neque tum mitrae neque tum fluitantis amictus
illa vicem curans toto ex te pectore, Theseu,

70 toto animo, tota pendebat perdita mente.
ah misera, assiduis quam luctibus exsternavit
spinosas Erycina serens in pectore curas
illa ex tempestate, ferox quo tempore Theseus
egressus curvis a litoribus Piraei

75 attigit iniusti regis Gortynia tecta.
nam perhibent olim crudeli peste coactam
Androgeoneae poenas exsolvere caedis
electos iuvenes simul et decus inuuptarum
Cecropiam solitam esse dapem dare Minotauro.

80 quis angusta malis cum moenia vexarentur,
ipse suum Theseus pro caris corpus Athenis
proicere optavit potius quam talia Cretam
funera Cecropiae nec funera portarentur.
atque ita nave levi nitens ac lenibus auris
85 magnanimum ad Minoa venit sedesque superbas.
hunc simul ac cupido conspexit lumine virgo

regia, quam suaves exspirans castus odores
 lectulus in molli complexu matris alebat,
 quales Eurotae progignunt flumina myrtus
 90 aurave distinctos educit verna colores,
 non prius ex illo flagrantia declinavit
 lumina, quam cuncto concepit corpore flammam
 funditus atque imis exarsit tota medullis.
 heu misere exagitans immiti corde furores,
 95 sancte puer, curis hominum qui gaudia misces,
 quaeque regis Golgos quaeque Idalium frondosum,
 qualibus incensam iactastis mente puellam
 fluctibus, in flavo saepe hospite suspirantem!
 quantos illa tulit languenti corde timores!
 100 quam tum saepe magis fulgore expalluit auri,
 cum saevum cupiens contra contendere monstrum
 aut mortem appeteret Theseus aut praemia laudis!
 non ingrata tamen frustra munuscula divis
 promittens tacito suscepit vota labello.
 105 nam velut in summo quatientem bracchia Tauro
 quercum aut conigeram sudanti cortice pinum
 indomitus turbo contorquens flamine robur
 eruit (illa procul radicitus exturbata
 prona cadit, late quaecumque habet obvia frangens),
 110 sic domito saevum prostravit corpore Theseus
 nequiquam vanis iactantem cornua ventis.
 inde pedem sospes multa cum laude reflexit
 errabunda regens tenui vestigia filo,
 ne labyrinthis e flexibus egredientem
 115 tecti frustraretur inobservabilis error.
 sed quid ego a primo digressus carmine plura
 commemorem, ut linquens genitoris filia vultum,
 ut consanguineae complexum, ut denique matris,
 quae misera in nata deperdita lamentatast,
 120 omnibus his Thesei dulcem praeoptarit amorem,
 aut ut vecta rati spumosa ad litora Diae
 venerit, aut ut eam devinctam lumina somno
 liquerit immemori discedens pectore coniunx?
 saepe illam perhibent ardenti corde furentem
 125 clarisonas imo fudisse e pectore voces,

ac tum praeruptos tristem conscendere montes,
 unde aciem in pelagi vastos protenderet aestus,
 tum tremuli salis adversas procurrere in undas
 mollia nudatae tollentem tegmina surae,
 130 atque haec extremis maestam dixisse querellis,
 frigidulos udo singultus ore cientem:
 'sicine me patriis avectam, perfide, ab aris,
 perfide, deserto liquisti in litore, Theseu?
 sicine discedens neglecto numine divum
 135 immemor ah devota domum periuria portas?
 nullane res potuit crudelis flectere mentis
 consilium? tibi nulla fuit clementia praesto,
 immite ut nostri vellet miserescere pectus?
 at non haec quondam blanda promissa dedisti
 140 voce mihi, non haec miseram sperare iubebas,
 sed conubia laeta, sed optatos hymenaeos;
 quae cuncta aerii discerpunt irrita venti.
 nunc iam nulla viro iuranti femina credat,
 nulla viri speret sermones esse fideles;
 145 quis dum aliquid cupiens animus praegestit apisci,
 nil metuunt iurare, nihil promittere parcunt:
 sed simul ac cupidae mentis satiata libidost,
 dicta nihil meminere, nihil periuria curant.
 certe ego te in medio versantem turbine leti
 150 eripui, et potius germanum amittere crevi,
 quam tibi fallaci supremo in tempore dessem.
 pro quo dilaceranda feris dabor alitibusque
 praeda, neque iniecta tumulabor mortua terra.
 quaenam te genuit sola sub rupe leaena,
 155 quod mare conceptum spumantibus expuit undis,
 quae Syrtis, quae Scylla rapax, quae vasta Charybdis,
 talia qui reddis pro dulci praemia vita?
 si tibi non cordi fuerant conubia nostra,
 saeva quod horrebas prisci praecepta parentis,
 160 attamen in vestras potuisti ducere sedes,
 quae tibi iucundo famularer serva labore,
 candida permulcens liquidis vestigia lymphis,
 purpureave tuum consternens veste cubile.
 sed quid ego ignaris nequiquam conqueror auris,

165 exsternata malo, quae nullis sensibus auctae
 nec missas audire queunt nec reddere voces?
 ille autem prope iam mediis versatur in undis,
 nec quisquam apparet vacua mortalis in alga.
 sic, nimis insultans extremo tempore saeva,
 170 fors etiam nostris invidit questibus aures.
 Iuppiter omnipotens, utinam ne tempore primo
 Cnosia Cecropiae tetigissent litora puppes,
 indomito nec dira ferens stipendia tauro
 perfidus intortum religasset navita funem,
 175 nec malus haec celans dulci crudelia forma
 consilia in nostris requiesset sedibus hospes!
 nam quo me referam? quali spe perdita nitor?
 Idaeosne petam montes? at gurgite lato
 discernens ponti truculentum dividit aequor.
 180 an patris auxilium sperem? quemne ipsa reliqui
 respersum iuvenem fraterna caede secuta?
 coniugis an fido consoler memet amore?
 quine fugit lentos incurvans gurgite remos?
 praeterea nullo colitur sola insula tecto,
 185 nec patet egressus pelagi cingentibus undis.
 nulla fugae ratio, nullast spes: omnia muta,
 omnia sunt deserta, ostentant omnia letum.
 non tamen ante mihi languescent lumina morte,
 nec prius a fesso secedent corpore sensus,
 190 quam iustam a divis exposcam prodita multam,
 caelestumque fidem postrema comprecet hora.
 quare, facta virum multantes vindice poena,
 Eumenides, quibus anguino redimita capillo
 frons exspirantes praeporat pectoris iras,
 195 huc huc adventate, meas audite querellas,
 quas ego, vae misera, extremis proferre medullis
 cogor inops, ardens, amenti caeca furore.
 quae quoniam verae nascuntur pectore ab imo,
 vos nolite pati nostrum vanescere luctum,
 200 sed quali solam Theseus me mente reliquit,
 tali mente, deae, funestet seque suosque.'
 has postquam maesto profudit pectore voces,
 supplicium saevis exposcens anxia factis,

adnuit invicto caelestum numine rector;
 205 quo motu tellus atque horrida contremuerunt
 aequora concussitque micantia sidera mundus.
 ipse autem caeca mentem caligine Theseus
 consitus oblito dimisit pectore cuncta,
 quae mandata prius constanti mente tenebat,
 210 dulcia nec maesto sustollens signa parenti
 sospitem Erectheum se ostendit visere portum.
 namque ferunt olim, classi cum moenia divae
 linquentem natum ventis concrederet Aegeus,
 talia complexum iuveni mandata dedisse:
 215 'nate mihi longe iucundior unice vita,
 reddite in extrema nuper mihi fine senectae,
 nate, ego quem in dubios cogor dimittere casus,
 quandoquidem fortuna mea ac tua fervida virtus
 eripit invito mihi te, cui languida nondum
 220 lumina sunt nati cara saturata figura,
 non ego te gaudens laetanti pectore mittam,
 nec te ferre sinam fortunae signa secundae,
 sed primum multas expromam mente querellas,
 canitiem terra atque infuso pulvere foedans,
 225 inde infecta vago suspendam lintea malo,
 nostros ut luctus nostraeque incendia mentis
 carbasus obscurata decet ferrugine Hibera.
 quod tibi si sancti concesserit incola Itoni,
 quae nostrum genus ac sedes defendere Erecthei
 230 adnuit, ut tauri respergas sanguine dextram,
 tum vero facito ut memori tibi condita corde
 haec vigeant mandata, nec ulla oblitteret aetas;
 ut, simul ac nostros invisent lumina colles,
 funestam antemnae deponant undique vestem,
 235 candidaque intorti sustollant vela rudentes,
 quam primum cernens ut laeta gaudia mente
 agnoscam, cum te reducem fors prospera sistet.'
 haec mandata prius constanti mente tenentem
 Thesea ceu pulsae ventorum flamine nubes
 240 aerium nivei montis liquere cacumen.
 at pater, ut summa prospectum ex arce petebat,
 anxia in assiduos absumens lumina fletus,

cum primum infecti conspexit lintea veli,
praecipitem sese scopulorum e vertice iecit,
245 amissum credens immiti Thesea fato.
sic, funesta domus ingressus tecta paterna
morte, ferox Theseus, qualem Minoidi luctum
obtulerat mente immemori, talem ipse recepit.
quae tum prospectans cedentem maesta carinam
250 multiplices animo volvebat saucia curas.
at parte ex alia florens volitabat Iacchus
cum thiaso Satyrorum et Nysigenis Silenis,
te quaerens, Ariadna, tuoque incensus amore.
cui Thyades passim lymphata mente furebant
255 euhoe bacchantes, euhoe capita inflectentes.
harum pars tecta quatiebant cuspide thyrsos,
pars e divulso iactabant membra iuvenco,
pars sese tortis serpentibus incingebant,
pars obscura cavis celebrabant orgia cistis,
260 orgia quae frustra cupiunt audire profani;
plangebant aliae proceris tympana palmis,
aut tereti tenues tinnitus aere ciebant;
multis raucisonos efflabant cornua bombos,
barbaraque horribili stridebat tibia cantu.

66 (distico elegiaco)

Omnia qui magni dispexit lumina mundi,
 qui stellarum ortus comperit atque obitus,
 flammeus ut rapidi solis nitor obscuretur,
 ut cedant certis sidera temporibus,
 5 ut Triviam furtim sub Latmia saxa relegans
 dulcis amor gyro devocet aërio:
 idem me ille Conon caelesti in limine vidit
 e Bereniceo vertice caesariem
 fulgentem clare, quam cunctis illa deorum
 10 levia protendens brachia pollicitast,
 qua rex tempestate novo auctatus hymenaeo
 vastatum fines iverat Assyrios,
 dulcia nocturnae portans vestigia rixae,
 quam de virgineis gesserat exuviis.
 15 estne novis nuptis odio Venus? an quod aventum
 frustrantur falsis gaudia lacrimulis,
 ubertim thalami quas iuxta limina fundunt?
 non, ita me divi, vera gemunt, iuerint.
 id mea me multis docuit regina querellis
 20 invisente novo proelia torva viro.
 et tu non orbum luxti deserta cubile,
 sed fratris cari flebile discidium?
 quam penitus maestitas exedit cura medullas!
 ut tibi tunc toto pectore sollicitae
 25 sensibus ereptis mens excidit! at te ego certe
 cognoram a parva virgine magnanimam.
 anne bonum oblita's facinus, quo regium adeptas
 coniugium, quo non fortius ausit alis?
 sed tum maesta virum mittens quae verba locuta's!
 30 Iuppiter, ut tersti lumina saepe manu!
 quis te mutavit tantus deus? an quod amantes
 non longe a caro corpore abesse volunt?
 atque ibi me cunctis pro dulci coniuge divis
 non sine taurino sanguine pollicita's,
 35 si reditum tetulisset. is haud in tempore longo
 captam Asiam Aegypti finibus addiderat.
 quis ego pro factis caelesti reddita coetu

pristina vota novo munere dissoluo.
 invita, o regina, tuo de vertice cessi,
 40 invita: adiuro teque tuumque caput,
 digna ferat quod siquis inaniter adiuravit:
 sed qui se ferro postulet esse parem?
 ille quoque eversus mons est, quem maximum in oris
 progenies Thiae clara supervehitur,
 45 cum Medi peperere novum mare, cumque iuventus
 per medium classi barbara navit Athon.
 quid facient crines, cum ferro talia cedant?
 Iuppiter, ut Chalybon omne genus pereat,
 et qui principio sub terra quaerere venas
 50 institit ac ferri stringere duritiem!
 abiunctae paulo ante comae mea fata sorores
 lugebant, cum se Memnonis Aethiopsis
 unigena impellens nutantibus aera pinnis
 obtulit Arsinoes Locridos ales equus,
 55 isque per aetherias me tollens avolat umbras
 et Veneris casto collocat in gremio.
 ipsa suum Zephyritis eo famulum legarat,
 Graia Canopeis incola litoribus.
 hic liquidi vario ne solum in lumine caeli
 60 ex Ariadnaeis aurea temporibus
 fixa corona foret, sed nos quoque fulgeremus
 devotae flavi verticis exuviae,
 uvidulam a fluctu cedentem ad templa deum me
 sidus in antiquis diva novum posuit:
 65 Virginis et saevi contingens namque Leonis
 lumina, Callisto iuncta Lycaoniae,
 vector in occasum, tardum dux ante Booten,
 qui vix sero alto mergitur Oceano.
 sed quamquam me nocte premunt vestigia divum,
 70 lux autem canae Tethyi restituit
 (pace tua fari hic liceat, Rhamnusia virgo,
 namque ego non ullo vera timore tegam,
 nec si me infestis discerpent sidera dictis,
 condita quin imi pectoris evoluam):
 75 non his tam laetor rebus, quam me afore semper,
 afore me a dominae vertice discrucior,

quicum ego, dum virgo quidem erat, muliebribus expers
 unguentis, una vilia multa bibi.

nunc vos, optato quas iunxit lumine taeda,

80 non prius unanimis corpora coniugibus
 tradite nudantes reiecta veste papillas,

quam iucunda mihi munera libet onyx,
 vester onyx, casto colitis quae iura cubili.

sed quae se impuro dedit adulterio,

85 illius ah mala dona levis bibat irrita pulvis:

namque ego ab indignis praemia nulla peto.

sed magis, o nuptae, semper concordia vestras,

semper amor sedes incolat assiduus.

tu vero, regina, tuens cum sidera divam

90 placabis festis luminibus Venerem,

unguinis expertem ne siris esse tuam me,

sed potius largis affice muneribus.

sidera corruerint! iterum ut coma regia fiam,

proximus Hydrochoi fulguret Oarion!

70 (distico elegiaco)

Nulli se dicit mulier mea nubere malle

quam mihi, non si se Iuppiter ipse petat.

dicit: sed mulier cupido quod dicit amanti,

in vento et rapida scribere oportet aqua.

72 (distico elegiaco)

Dicebas quondam solum te nosse Catullum,

Lesbia, nec prae me velle tenere Iovem.

dilexi tum te non tantum ut vulgus amicam,

sed pater ut natos diligit et generos.

5 nunc te cognovi: quare etsi impensius uror,

multo mi tamen es vilior et levior.

'qui potis est?' inquis. quod amantem iniuria talis

cogit amare magis, sed bene velle minus.

75 (distico elegiaco)

Huc est mens deducta tua mea, Lesbia, culpa,

atque ita se officio perdidit ipsa suo,

ut iam nec bene velle queat tibi, si optima fias,

nec desistere amare, omnia si facias.

77 (distico elegiaco)

Rufe mihi frustra ac nequiquam credite amice

(frustra? immo magno cum pretio atque malo),

sicine surrepsti mi, atque intestina perurens

ei misero eripuisti omnia nostra bona?

5 eripuisti, eheu nostrae crudele venenum

vitae, eheu nostrae pestis amicitiae!

79 (distico elegiaco)

Lesbius est pulcher. quid ni? quem Lesbia malit

quam te cum tota gente, Catulle, tua.

sed tamen hic pulcher vendat cum gente Catullum,

si tria notorum savia reppererit.

83 (distico elegiaco)

Lesbia mi praesente viro male plurima dicit:

haec illi fatuo maxima laetitiast.

mule, nihil sentis? si nostri oblita taceret,

sana esset: nunc quod gannit et obloquitur,

5 non solum meminit, sed, quae multo acrior est res,
iratast. hoc est, uritur et loquitur.

84 (distico elegiaco)

Chommoda dicebat, si quando commoda vellet

dicere, et insidias Arrius hinsidias,

et tum mirifice sperabat se esse locutum,

cum quantum poterat dixerat hinsidias.

5 credo, sic mater, sic semper avunculus eius,
sic maternus avus dixerat atque avia.

hoc misso in Syriam requierant omnibus aures:

audibant eadem haec leniter et leviter,

nec sibi postilla metuebant talia verba,

10 cum subito affertur nuntius horribilis,

Ionios fluctus, postquam illuc Arrius isset,

iam non Ionios esse, sed Hionios.

85 (distico elegiaco)

Odi et amo. quare id faciam, fortasse requiris.

nescio, sed fieri sentio et excrucior.

92 (distico elegiaco)

Lesbia mi dicit semper male nec tacet umquam

de me: Lesbia me dispeream nisi amat.

quo signo? quia sunt totidem mea: deprecor illam

assidue, verum dispeream nisi amo.

93 (distico elegiaco)

Nil nimium studeo, Caesar, tibi velle placere,
nec scire utrum sis albus an ater homo.

95 (distico elegiaco)

Smyrna mei Cinnae, nonam post denique messem
quam coeptast nonamque edita post hiemem,
milia cum interea quingenta Hatriensis in uno
<versicolorum anno putidus evomuit,>

- 5 Smyrna sacras Satrachi penitus mittetur ad undas,
Smyrnam cana diu saecula pervoluent:
at Volusi annales Paduam morientur ad ipsam
et laxas scombris saepe dabunt tunicas.
parva mei mihi sint cordi monumenta Philitae:
10 at populus tumido gaudeat Antimacho.

96 (distico elegiaco)

Si quicquam mutis gratum acceptumve sepulcris
accidere a nostro, Calve, dolore potest,
quo desiderio veteres renovamus amores
atque olim iunctas flemus amicitias,
5 certe non tanto mors immatura dolorist
Quintiliae, quantum gaudet amore tuo.

101 (distico elegiaco)

Multas per gentes et multa per aequora vectus
 advenio has miseras, frater, ad inferias,
 ut te postremo donarem munere mortis
 et mutam nequiquam alloquerer cinerem,
 5 quandoquidem fortuna mihi tete abstulit ipsum,
 heu miser indigne frater adempte mihi.
 nunc tamen interea haec, prisco quae more parentum
 tradita sunt tristi munere ad inferias,
 accipe fraterno multum manantia fletu,
 10 atque in perpetuum, frater, ave atque vale!

111 (distico elegiaco)

Aufillena, viro contentam vivere solo
 nuptarum laus est laudibus ex nimiis:
 sed cuivis quamvis potius succumbere par est
 quam matrem fratres ex patre concipere.

115 (distico elegiaco)

Mentula habet iuxta triginta iugera prati,
 quadraginta arvi: cetera sunt maria.
 cur non divitiis Croesum superare potis sit,
 uno qui in saltu tot bona possideat,
 5 prata, arva, ingentes silvas vastasque paludes
 usque ad Hyperboreos et mare ad Oceanum?
 omnia magna haec sunt, tamen ipsest maximus ultro,
 non homo, sed vero mentula magna minax.

116 (distico elegiaco)

Saepe tibi studioso animo verba ante requirens

carmina uti possem vertere Battiadae,

qui te lenirem nobis, neu conarere

tela infesta meum mittere in usque caput,

5 hunc video mihi nunc frustra sumptum esse laborem,

Gelli, nec nostras hic valuisse preces.

contra nos tela ista tua evitabimus acta:

at fixus nostris tu dabi' supplicium.

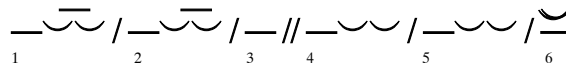
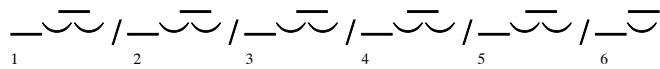
NB – Per una corretta visualizzazione degli schemi metrici è necessario installare nel sistema il font **Titus Cyberbit basic**, che può essere scaricato gratuitamente dalla pagina

<http://titus.fkidg1.uni-frankfurt.de/unicode/tituut.asp>

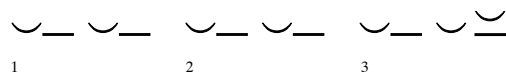
Esametro dattilico

Distico elegiaco

Trimetro giambico

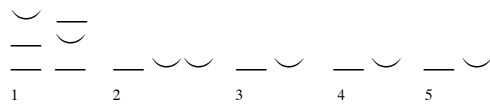
Cesura prevalente dopo la terza tesi; più rara dopo la quarta, o prima della terza

Coliambo o scazonte

Soluzione della lunga in due brevi: 22,19 *aliqua*.

Falecio

Strofa saffica minore

